

dopustilo Mat. Prosen-u in Jan. Kucler-ja iz Lesnega brda za sodni okraj vrhniški. Zbornica je priporočala, da naj se razširi zidarsko dopustilo Peter Jenko-tu iz Spodnje Šiške na sodni okraj ljubljanske okolice, Gregorju Stanovniku iz Ljubogojne na občine Brezovica, Dobrova in Log in Antonu Kovina iz Bevk na občine Vič, Polhovgradec, M. D. v Polji in Št. Vid.

c) Na c. kr. okrajno glavarstvo v Postojini je poročala zbornica, da naj se podeli zidarsko dopustilo Francu Rasporu iz Vrhpolja, Francu Breclj-u iz Zapuž, Jož. Mikuž-u iz Hruševja in Antonu Breclj u iz Zapuž za politiški okraj postojinski, potem kamnoseško dopustilo Antonu Stegel-u iz Kal-a za sodne okraje postojinski, bistriški in senožeški. (Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Vravec na zatožni klopi.

Vravec ima med kmetovalci več nasprotnikov kakor prijateljev, več zatožnikov, kakor zagovornikov. Nekateri menijo pač, da on več koristi kot žužkojed, kakor pa škoduje na žitnem polji in da bi gosenice in druge žuželke vse pokončale, če bi njega ne bilo — a ta ugodna sodba je le prav redka, in večina poljedelcev, zlasti tistih, katerim ni toliko za sadjerejo, kolikor za žitni pridelek, smatrajo vrabca svojim sovražnikom ter mu strežejo po življenju. — Grajščak Schütze v Titelshofu na Pruskem piše o vrabcu tako-le:

Kot kmetovalec moram odločno zanikati, kar nekateri trde, da vravec namreč s tem, kar koristi, bogato povrača prizadeto škodo. Nam kmečkim gospodarjem gre v prvi vrsti za žito in ne prav toliko za sadje in vinorejo.

Če bi bilo dokazano, da vravec pokončuje take žuželke, katere škodujejo raznim žitom, kakor na pr. žitne črve, poljske polže, šiškariče, posebno pa največje žitne sovražnike, zaplivke *Cecidomyae tritici*, žitne jegulčice (*Anguillulae tritici*), pridružil bi se takoj sodbi, da vravec toliko koristi, kolikor škoduje. To pa ni tako, marveč se hrani vravec, zlasti kadar gnezdi, večinoma z gosenicami in listnimi ušmi, katere pobira na sadnem drevju in grmovju.

Če hočemo tudi priznati, da v tem slučaju sadje rejcu več koristi nego škoduje, dasi je znano, da razjeda ob enem listno in cvetno popje, da si oslaja kljun na črešnjah in sladkem sočivju, ne more vendar nihče dokazati, da je vravec pravemu kmetijstvu koristen. V pokončevanje žitnih škodljivcev ne pripomaga on tako rekoč prav nič. V dobi, ko razpašajo te žuželke svojo požrešnost, ni videti nobenega vrabca na polji; takrat se potika on po dvoriščih in po vrtih. Kakor hitro pa začenja žito dobivati mlečno zrnje, loti se takoj svojega pokončevalnega dela.

Sicer bi bilo lahko prenašati škodo, ki jo ta nepridiprav prizadeva samo z obiranjem zrnja; veliko huje škoduje s tem, da lomi stebila, vsled česar ne more klasje dozoreti. Nihče si ne more misliti, kako grize kmeta, ko vidi na skrbno obdelani njivi, ki je obetala bogato žetev, vse polno polomljenega žita.

Jaz cenim škodo, ki mi jo narejajo na ta način vrabci na 100 hektarjih orane zemlje, poprečno na letnih 180 gld. A drugi tožijo, da so še huje oškodovani; in jaz jim to rad verjamem, ker že leta in leta preganjam te hudobne škodljivce ter si na vse verne načine prizadevam, kako bi jih popolnoma zatrl; pa vse zaman! Kakor se ni sto in stoletnemu prizadevanju posrečilo, da bi se bile popolnoma zatrle lisice, podgane in miši, ravno tako ni možno pregnati vrabcev. Jaz streljam vrabce po leti in po zimi, jih pokončujem velike množine, plačujem za pobiranje gnezd itd., pa le nič ne pomaga.

Na to bi se mi lahko ugovarjalo, da bi bil ves drugačen uspeh, ako bi vsi tako delali, kakor jaz. Toda če zažene tudi na tisoče ljudi bojni klic proti vrabcem, bo kmečka nemarnost vendar skrbela za to, da se nič prehudega ne zgodi požrešnemu rodu. So pač taki povsod, da dajejo varno zavetje tatu, tudi če vedo, da jih jutri lahko okrade.

Pa če se tudi kdaj popolnoma zatre vrabčji rod, ne bo kmetovalec nikdar pogrešal „tega posredovalca med mestom in deželo“. Kakor sem zapazil, stopijo na njegovo mesto druge žužkojede ptice, katere sicer odganja prepirljivi in oblastni vravec.

Najhuje me jezi, ko vidim, kako pomladi zaseda gnezda lastovkam, še predno prihajajo v deželo; in te tako koristne ptice bi morale vedno z nova graditi, ako bi jim jaz ne pomagal izganjati roparja. Na enako nesramen način si prilastuje vravec vsako duplino na mojem vrtu, kjer bi se sicer rad vgnjezdil brbljavi škorec ali najmarljivejšja mrčesna pokončevalka — drobna senica.

V Avstraliji so nekdaj uvedli vrabce, ker so se nadejali od njih korist, a zdaj, kako srčno radi bi se jih znebili! Tudi Brehm pripoveduje, kako je po opazovanji prirodoslovca Bolle-ta postal španski ali močvirni vravec, ki je soroden našemu domačemu vrabcu, prava šiba božja na kanarskih otokih“.

Poučni in zabavni del.

Usoda.

Spisal Julij B.

Večer. Mala sobica kočarja Jurina v Stranskivasi že dolgo ni bila tako razsvetljena, kakor danes. Pri skromno nakičenih jasliah je klečala Jurinova obitelj — žena z dvema otrokoma — ter molila za gospodarjem in hvalila Boga, ker ji je dal dočakati zopet jedenkrat ta prelepi večer. Ganljivo je bilo videti nedolžna otročička, ki sta s povzdignjenima ročicama z božjim strahcm zrla v jaslice, kakor da bi razumela vse tajnosti pomenljivega večera. Bila sta deček in deklica v nežni starosti, drug lepši od družega, jeden bolj čvrst in zdrav, nego drugi.

Po končani molitvi je razlagal Jurin svojima otrokoma, katera je ljubil nad vse, pomen današnjega večera. Otroka sta ga pogledovala resno s svojimi velikimi krasnimi očmi ter ga zvesto poslušala.

„Sedaj pa molimo, predno gremo k počitku, še jedenkrat in prosimo preljubega nebeškega očeta, da bi nam dal srečo: „Oče naš — — —“

Vrata se odpro. — Otroka planeta strahom k materi ter se jo krčevito okleneta. Jurin pa prebledi. Dva orožnika vstopita. Uradno dostojanstvo dalo jima je strogo resen obraz.

„V imenu zakona ste aretovani!“ dé poveljnik, stopivši k iznenadenemu Jurinu.

„Za Boga, zakaj?“ vsklikne gospodar.

„Bodete že v sodišču izvedeli“, dobi v odgovor. „Ne mudite se, pozno je!“ —

Jurin si obleče suknjo ter vzame klobuk. Orožnik ga uklene.

„Hodite!“

„Le še to mi dovolite, da se poslovim od žene, da poljubim svoja otročička — — —“

„Za to ni časa!“ zavrne ga orožnik ter ga porine iz sobe — bledega, prepadenega kakor smrt — ne zmeneč se za glasen jok otrok, prezirajoč prošnje nesrečne gospodinje — na božičen večer — — —

V sodišču je zvedel Jurin, da je ovaden radi hudodelstva požiga.

V pretečeni noči je pogorela v sosedni vasi hiša Cvetičeva z vsemi gospodarskimi poslopji. Prej imovit, prišel je Cvetič, oče sedmerih otrok, na beraško palico.

Cvetič in Jurin nista bila prijatelja. Pravdala sta se in še le pred kratkim je bil izgubil Jurin neko pravdo. Cvetič je v prvem hipu kar naravnost Jurina krivil požiga ter ga je ovadil. Vse okolnosti govorile so proti Jurinu. Preiskava je bila dolgotrajna. Jurin je žaloval tedne, mesce v zaporu. Sleharn dan mu je utisnil pečat bridke bolesti. Obraz — vidno je propadal — uboga otročička mu nista šla iz spomina. Kdo jima bo služil kruh; kaj delata brez očeta, — kaj misli žena o njem — hudodelcu? O, da bi mogel svojo nedolžnost dokazati! Ni si svest nikake hudobije; a preiskovalni sodnik je tako strog, neizprosen — zakon tako trd, neusmiljen. — Kako se bo to končalo! Bo li krivično obsojen, krivično kaznovan? — Oh, na svetu je vse mogoče! Kaj počne potem njegova nedolžna obitelj, kaj bo z njegovima nad vse ljubljenima otrokoma? — — kaj bo — kaj bo!

Neki dan — minulo je bilo že par mescev — se zglesi Jurinka pri sodniku, proseč ga dovoljenja, da bi govorila s svojim možem.

S težkim trudom dal se je preiskovalni sodnik preprositi. Jetničar pripelje Jurina v uradno sobo. To ni bil več tisti čvrsti rudečeličen junak, kateri je vsakomur imponiral —; kakor senca je prilezel potr, pobit v sobo. Lasje so mu bili osiveli, pogled njegov je bil nem, apatičen, ustne so mu komaj pokrivalo zobovje, obleka pa mu je kar visela na životu.

Žena, stoječa sredi sobe, se je zganila pri prvem pogledu in prestrašila se ga je.

Čuti ni bilo pozdrava — od nobene strani. — Kakor težko breme, tako se je spustil Jurin na klop —

stati ni mogel. — Po dolgem molku vpraša ženo: „Kaj mi boš povedala?“

Kakor mrtev kip je stala žena pred možem, oči v tla povešaje.

„Kaj ti naj povem!“ odgovori ona brezglasno.

„Pa — kaj delata otroka?“

Žena ne odgovori ničesar — a vroče solze se udero po njenih licih.

„Zakaj li jočeš?“

„Včeraj smo otroka zakopali — — —“

„Katerega?“

„Oba — škrlatica razsaja po vasi — — —“

Jurin je sedel na klopi, kakor da bi ne bil ničesar zvedel —; v njegovih prsah pa so bojevali razjedajoči, nepopisni čuti hud boj — na življenje in smrt. Hkratu je postal bled kakor zid, bolešno je vskliknil: „Oh — brez slovesa — —!“ ter je pal raz klop ženi pred noge.

To je človek! — To je življenje! — —

Nezavestnega so odnesli iz sobe. — —

Minulo je zopet par tednov. Preiskovalni sodnik pokliče nekega dne Jurina pred se ter mu naznani, da se kazensko postopanje proti njemu na predlog državnega pravdnštva ustavilo in da se izpusti takoj na prosto . . .

Jurin, skoraj ne več človeku podoben, je vzel to naznanilo apatično na znanje. — Šel je — kam? — tega sam ni vedel — doma ga nista pričakovala njegova ljubljena — ž njima je zgubil vse — za dom mu ni bilo nič — za svet nič — —

Drugi dan so našli potniki Jurina mrtvega. Sredi pota je bil onemogel — obležal.

Novice.

— Njegovo veličanstvo presvitli cesar sprejel je 21. t. m. v Išču v avdijenciji župana Ivana Hribarja, da mu je poročal o zadnjem potresu

— Občni zbor političnega društva »Edinost« v Trstu vršil se je dne 18. julija. Glasilo društveno »Edinost«, ki je pozivljalo narod k obilni udeležbi z veseljem poročala nastopno o lepo završenem občnem zboru: Naša pričakovanja so se spolnila — ne, nadkriljena so! Občni zbor minole nedelje je bil res impozanten po udeležbi in po načinu, kakor se je vršil. To je trebalo videti, kako je vibriralo v zbornici, ko je poslanec Spinčič slikal sedanje položnje in kako se je odobravanje dvigalo do naudušenja in se je na nekaterih mestih, ko se je tudi poslanec povspel na višek izražanja svojih čutil, povspevalo navdušenje do srčnih ovacij! Zborovalci so čutili, da imajo pred seboj resničnega zastopnika interesov naroda, a poslanec je videl, da ima za seboj narod! Zborovanje je trajalo od 9. ure pa do 1.15, a zborovalci so istim zanimanjem slušali zadnjega govornika kakor prvega vzlic tropiški vročini, ki je vladala v dvorani. Burno odobravanje so bili tudi opetovani govori deželnih poslancev, preč. g. dekana Kompareta in Ivana Nabergoja. Zlasti poslednji je bil ginjen do solz na toli pristrčnih dokazih, da ga tržaški Slovenci še vedno smatramo svojim — očetom. Državnozborski mandat so mu iztrgali, pode ga tudi iz deželne zbornice, ali iz src našega naroda ga ne iztrže — nikdo! On je naš in mi ostanemo njegovi. To so dokazali dogodki na občnem zboru minole nedelje. Tega razmerja ne premeni nobena sila. Predložene in velikim navdu-